

## Motion till riksdagen 2025/26:3549

av Emma Nohrén m.fl. (MP)

### Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

---

#### Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

### Satsningar på hållbart skogsbruk, livskraftigt jordbruk och stärkt djurvälstånd

**Tabell 1 Anslagsförslag för 2026 för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel**

*Tusental kronor*

| Anslag                                                                             | Regeringens<br>förslag | Avvikelse från<br>regeringen |
|------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|------------------------------|
| 1:1 Skogsstyrelsen                                                                 | 642 197                | 258 000                      |
| 1:2 Insatser för skogsbruket                                                       | 574 373                | 1 446 000                    |
| 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt                                            | 243 865                | ±0                           |
| 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet                                           | 158 824                | ±0                           |
| 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder                                 | 9 933                  | 4 000                        |
| 1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar                                         | 133 349                | 42 000                       |
| 1:7 Ersättningar för viltskador m.m.                                               | 57 778                 | 40 000                       |
| 1:8 Statens jordbruksverk                                                          | 937 527                | 97 000                       |
| 1:9 Bekämpning av växtskadegörare                                                  | 18 000                 | ±0                           |
| 1:10 Gårdsstöd m.m.                                                                | 7 681 572              | ±0                           |
| 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.                                      | 194 333                | ±0                           |
| 1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma<br>jordbrukspolitiken 2023–2027 | 3 257 312              | 780 000                      |

| Anslag                                                                                                        | Regeringens<br>förslag | Avvikelse från<br>regeringen |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|------------------------------|
| 1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027             | 2 204 200              | ±0                           |
| 1:14 Livsmedelsverket                                                                                         | 727 547                | ±0                           |
| 1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor                                                                       | 131 160                | ±0                           |
| 1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.                                                    | 57 413                 | ±0                           |
| 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur                                                             | 531 000                | ±0                           |
| 1:18 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket                                                                  | 34 830                 | 15 000                       |
| 1:19 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.                                                               | 24 116                 | ±0                           |
| 1:20 Åtgärder på fjällägenheter                                                                               | 1 529                  | ±0                           |
| 1:21 Främjande av rennäringen m.m.                                                                            | 131 915                | 14 000                       |
| 1:22 Sveriges lantbruksuniversitet                                                                            | 2 421 487              | 12 000                       |
| 1:23 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning | 848 164                | ±0                           |
| 1:24 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien                                                                | 1 177                  | ±0                           |
| 1:25 Slakterikontroll                                                                                         | 168 053                | ±0                           |
| 1:26 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet                                          | 1 071 000              | ±0                           |
| 1:27 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027                                                          | 104 000                | 20 000                       |
| 1:28 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027                            | 200 000                | ±0                           |
| 99:3 Biopremie                                                                                                | ±0                     | 100 000                      |
| 99:4 Innovationsstöd för klimatåtgärder inom jordbruket och livsmedelsföretag                                 | ±0                     | 30 000                       |
| 99:5 Stöd till kommunsektorn för att bibehålla ekomålen                                                       | ±0                     | 30 000                       |
| 99:6 Modernt va och modern vattenrening                                                                       | ±0                     | 350 000                      |
| <b>Summa</b>                                                                                                  | <b>22 566 654</b>      | <b>3 238 000</b>             |

Jordbruket, skogsbruket, vattenbruket och fisket behövs för en hållbar försörjning av livsmedel, material och energi och för omställningen till en fossilfri ekonomi. De gröna näringarna är en central del av samhällsekonomin och är avgörande för en levande landsbygd. Samtidigt brådskar omställningen mot ekologisk, långsiktig hållbarhet och en samhällsekonomi som rymmer inom planetens gränser, också inom de gröna näringarna. Havens och skogarnas ekosystem är på många sätt i kris, det sker ett överutnyttjande av naturresurserna och bristerna i miljöhänsyn är mycket omfattande och snarare regel än undantag. Det behövs en genomgripande omställning mot hållbara, naturnära brukningsmetoder inom skogsbruket och småskalighet och skonsamma metoder inom fisket. Ekosystemens livskraft måste få sätta ramarna.

Miljöpartiet vill öka självförsörjningen av svenskproducerade livsmedel, av baslivsmedel och av grönsaker, frukt och andra vegetabilier. Samtidigt behövs omfattande satsningar på miljöåtgärder inom jordbruket, stärkt biologisk mångfald i hela landet och åtgärder för att öka kolinlagringen och markens bördighet. Det behövs ett utvidgat synsätt på vad marken ska producera per hektar utöver livsmedel, där olika ekosystemtjänster som rent vatten, bördiga jordar och artmångfald måste räknas in.

## Omställning till naturnära och hyggesfritt skogsbruk

Ekosystemet i skogen har utarmats och den biologiska mångfalden är i kris. Runt tusen rödlistade arter som lever i skogen är hotade. Skogsvårdslagen behöver revideras för att skogsbruket som helhet ska kunna uppfylla miljömålen. Den behöver också arbetas in i miljöbalken. Myndigheternas arbete med landskapsplanering i samverkan med markägarna behöver fördjupas, för att säkra statens ansvar för ekologisk funktionalitet och för att kunna verka för att identifierade områden med värdefull natur skyddas från negativ påverkan. Ett sådant arbete är nödvändigt för att klara kraven i bland annat EU:s naturvårdsdirektiv, ny EU-lagstiftning som exempelvis restaureringslagstiftningen, rättsutvecklingen på miljöområdet generellt, samt det övergripande målet om att vända förlusten av biologisk mångfald till 2030, enligt FN:s globala naturavtal.

## Inför ett bonus malus-system för skogsbruk

Inom dagens skogsbruk saknas styrmedel för att stimulera omställning till ett mer naturnära skogsbruk. Samtidigt är det svårt för de skogsägare som vill bidra till klimatomställningen att få det att gå runt. Kort sagt: Det behöver bli mer lönsamt för markägare att bruka skogen på ett sätt som stärker klimatet och naturen, och kosta att använda metoder som försvagar.

Miljöpartiet vill därför införa en bonus till skogsägare för att öka klimat- och miljönyttan på sin mark. Bonusen ska kunna gå till att ställa om skogsbruket från traditionellt kalhyggesbruk till naturnära skogsbruksmetoder, ökad klimatnytta samt skydd av skyddsvärda arter.

I linje med förslag från en mängd forskare och experter vill vi därför införa en avgift, en malus, som kopplas till och finansierar bonussystemet, för att öka styrningen mot skonsamma och klimatanpassade skogsbruksmetoder. Malusen ska läggas på kalhyggen där de allra största kalhyggerna, med störst negativa konsekvenser för klimat och miljö, får högst avgift och de allra minsta hyggerna undantas, liksom naturnära, ekosystem-baserade skogsbruksmetoder. På utgiftsområde 20 tillför vi 5 miljoner kronor på Naturvårdsverkets förvaltningsanslag, för att Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och eventuellt andra relevanta myndigheter ska kunna utreda införandet av ett bonus malus-system för skogsbruk.

## Omställningsstöd för hyggesfria skogsbruksmetoder

Ett skogsbruk i samklang med ekosystemen kräver en bred övergång till naturnära och hyggesfria skogsbruksmetoder, vilket kräver utveckling av nya affärsmodeller, ökad rådgivning och stöd till skogsbrukarna.

Miljöpartiet vill införa ett omställningsstöd riktat till enskilda skogsägare för övergång till hyggesfria bruksmetoder, och satsar 200 miljoner kronor för ändamålet på anslag 1:2, för 2026.

## Skogslån

Det behövs ett förmånligt, statligt skogslån för att underlätta övergången till hyggesfria skogsbruksmetoder. Lånet ska erbjudas markägare som vill ställa om till naturnära

skogsbruk, men som av ekonomiska skäl inte kan avstå från en slutavverkning. Det kan handla om en skogsägare som behöver lösa ut en släkting i samband med ett arvskifte eller som har investerat i dyra åtgärder som markbearbetning och plantering och därför inte kan avstå intäkten från en slutavverkning.

Miljöpartiet vill satsa 10 miljoner kronor på anslag 1:2, utgiftsområde 23, för införandet av statliga skogslån, för 2026.

## Kompetensutvecklingscheck till skogsentreprenörer

Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket föreslår att regeringen erbjuder ett temporärt ekonomiskt bidrag, en ”kompetensutvecklingscheck”, till enskilda skogsentreprenörer för att de ska kunna utveckla sin kompetens inom hyggesfritt skogsbruk. Kompetensutvecklingschecken ska kunna sökas under en femårsperiod. Skogsstyrelsen föreslås få i uppdrag att i samverkan med andra aktörer ta fram ett kurspaket och kursmaterial för hyggesfritt skogsbruk, som olika utbildare kan använda fritt. Ersättningen som kompetensutvecklingschecken erbjuder ska motsvara kostnaden för att kursdeltagarens arbete står stilla under utbildningsperioden.

Miljöpartiet anser att myndigheternas förslag är en viktig pusselbit i övergången till skonsamma och hyggesfria skogsbruksmetoder, och bör införas. Vi vill därför satsa 15 miljoner kronor över en treårsperiod på anslag 1:2, utgiftsområde 23, och som start tillföra 3 miljoner kronor på anslaget 2026.

## Oberoende rådgivning för klimatanpassning och hyggesfria skogsbruksmetoder

Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket har upprepade gånger kritiserat vad de konstaterar är ett marknadsmisslyckande i skogen. Myndigheterna pekar på bristen på oberoende rådgivning för skogsägare och behovet av incitament att ställa om till hyggesfritt, och understryker vikten av nya affärsmodeller där skogens olika nyttor prissätts. Aktörer som anlitas för skogsrådgivning är nästan alltid organisationer som också jobbar med att köpa in virke till skogsindustrin. Råden från dessa virkesköpare utgår främst från vad som snabbast och billigast ger virke till industrin, vilket inte alltid överensstämmer med samhällets behov av klimatanpassning, ökad kolinlagring och stärkt biologisk mångfald. Klimatanpassning av skogsbruket är centralt för att förebygga exempelvis torka, skogsbränder och översvämningar men också för att bättre kunna hantera klimatförändringarnas effekter och förbättra återväxten. Hyggesfria metoder har stora fördelar både ur ett klimatanpassningsperspektiv och för stärkt kolinlagring och främjad biologisk mångfald.

Miljöpartiet vill satsa på en nationell rådgivningskampanj riktad till enskilda skogsägare för att arbeta med klimatanpassning, ökad miljöhänsyn och hyggesfria metoder. Vi vill satsa 100 miljoner kronor 2026 inom ramen för anslag 1:1, utgiftsområde 23.

## Systematisk kunskapsuppbyggnad om biologisk mångfald i hela skogslandskapet, inventering och utökad tillsyn

Det är nödvändigt att en satsning på en systematisk, nationell skogsinventering genomförs, som ett kunskapsstöd till skogsägarna och ett viktigt verktyg för landskapsplanering. Både fysisk inventering och fjärranalysmetoder kommer att krävas. Befintliga naturvärden i en mängd skyddade områden behöver bevaras och stärkas genom utökad skötsel, annars riskerar dessa att gå förlorade. Även Skogsstyrelsens tillsynsarbete behöver utökas för att säkra att värdefulla skogar bevaras, och inte avverkas. Tillsynsarbetet behöver även stärkas gällande åtgärdsprogrammen för vatten, där utvecklingen går åt helt fel håll.

Miljöpartiet vill satsa totalt 145 miljoner kronor för dessa områden under 2026, fördelat på 50 miljoner kronor inom ramen för anslag 1:1, och 95 miljoner kronor på anslag 1:2, varav 10 miljoner kronor per år går till utökad tillsyn för genomförandet av vattenförvaltningen. Under kommande tre år vill Miljöpartiet totalt satsa 979 miljoner kronor för dessa arbetsområden, fördelat på både anslag 1:1 och 1:2.

## Skogsstyrelsen måste ha tillräckliga resurser för ersättning till skogsägare

De kvarvarande resterna naturskogar med höga naturvärden i hela landet måste bevaras och skyddas. Naturen måste sätta ramarna för nyttjandet av skogen. Skogsstyrelsen måste ha tillräckliga resurser för att betala ut ersättningar till skogsägare för skydd av den fjällnära skogen, men även för andra värdefulla skogar i hela landet. Skogsägare ska inte behöva vänta i årtal på besked och utbetalning av pengar; det måste finnas tillräckligt mycket pengar i budgeten för skydd av värdefulla skogar. Därför måste anslagen till Skogsstyrelsen öka. Även skötselåtgärder är mycket eftersatta, och behovet mycket stort. Resurserna för skötsel behöver öka.

Miljöpartiet vill därför satsa 100 miljoner inom anslag 1:1 för arbete med områdes-skydd och 1 046 miljoner på anslag 1:2 för ersättningar till markägare och skydd av skog. Totalt på utgiftsområde 23 satsar vi 3,5 miljarder, fördelat på anslag 1:1 och 1:2, för hela perioden 2026–2028. Den totala satsningen vi gör på skydd av natur, där även medel på utgiftsområde 20 ingår, framgår av kapitel 14.

## Skogens sociala värden och bevarande av tätortsnära skog

Skogsområden kan ha många olika värden utöver höga naturvärden. I närheten av tätorter är naturområden extra viktiga för många människor, på grund av läget och att det är snabbt och enkelt att ta sig ut. Inte minst ur ett barnperspektiv är det viktigt att tätortsnära skogar med flera bevarandevärden än naturvärden, kartläggs, skyddas eller undantas traditionella kalhyggesmetoder.

Miljöpartiet vill att alla barn ska ha nära till ett naturområde. Skonsamma, hyggesfria skogsbruksmetoder med hög naturhänsyn kan i vissa fall vara ett alternativ i sådana här områden. Miljöpartiet vill öronmärka 30 miljoner kronor under 2026 inom ramen för befintliga satsningar vi vill göra på områdesskydd och kunskapsuppbyggnad om biologisk mångfald, inom ramen för anslag 1:2, för att kartlägga och bevara tätortsnära skogar med höga sociala och kulturella värden.

## Naturnära jobb

Tidigare satsningar på gröna jobb i skogen var framgångsrika både för den nytta som uppnått i skogen och för att skapa jobb i landsbygd och sänka tröskeln för ett nytt jobb för exempelvis nyanlända.

Miljöpartiet vill satsa totalt 70 miljoner på naturnära jobb under 2026, fördelat på 8 miljoner kronor inom ramen för anslag 1:1 och 62 miljoner kronor på anslag 1:2.

## Ett levande lantbruk i hela landet

Det höga kostnads- och ränteläget inom lantbruket har – i en redan ansträngd situation – lett till ett än mer allvarligt läge för svenskt lantbruk. Det är viktigt att både stötta lantbruket och samtidigt fortsätta omställningen till ett fossilfritt lantbruk, med ökad miljö- och klimatnytta. Miljöpartiet vill se ett levande lantbruk i hela Sverige, som säkrar en hög självförsörjning av livsmedel, foder, energi och råvaror. Ett lantbruk där råvaror, energi och tjänster produceras nära konsumenten, där förädlingen i ökad utsträckning sker lokalt och där efterfrågan på svenskproducerade ekologiska livsmedel stadigt ökar. Vi vill att såväl stora som små företag inom de gröna näringarna stimuleras att använda hållbara metoder som stärker biologisk mångfald och andra ekosystem-tjänster.

Jordbrukspolitiken har under lång tid varit inriktad på storleksrationalisering. För att kunna ha ett levande lantbruk i hela landet som bidrar till landsbygdsutveckling ur ett bredare perspektiv, ett mer regenerativt jordbruk, ökad självförsörjningsgrad och mindre sårbarhet måste stödet också riktas till små och mellanstora jordbruk. Sammanlagt vill Miljöpartiet öka satsningarna på jordbruket med drygt 1 miljard kronor mer än regeringen 2026.

## Ökade satsningar på ekologiska jordbruksmetoder

Ekologiskt jordbruk är på många sätt en spjutspets för ökad hållbarhet inom jordbruket och bidrar till en mängd ekosystemtjänster, använder inga naturfrämmande bekämpningsmedel och minskar därmed belastningen av gifter i mark och dricksvattenresurser. Regeringen har avskaffat målen för ekologisk produktion, och den odlade ekologiska arealen minskar. För att bryta den negativa trenden behöver ekologiskt jordbruk stimulanser, och mål för ekologisk produktion behöver återinföras.

Miljöpartiet vill öka stödnivåerna till ekologiskt jordbruk med 200 miljoner kronor per år inom ramen för anslag 1:12.

## Framtidssäkra jordbruket genom kompetensutveckling, rådgivning och satsning på unga

Det svenska lantbruket måste framtidsäkras. Motståndskraften och beredskapen mot kriser i omvärlden och behovet av klimatanpassning måste öka på gårdsnivå, samtidigt som vi måste säkra att en ny generation lantbrukare kliver in och utvecklar den svenska livsmedelproduktionen. Utökad rådgivning och utbildningsprogram behövs för att fler lantbrukare ska få de kunskaper som krävs om hur beredskapen kan stärkas, och hur jordbruket ska förhålla sig till ett förändrat klimat. Likaså behövs kunskapssatsningar på

integreringen av regenerativa jordbruksmetoder och ökade kunskaper om klimatvinsterna med ekologisk produktion, sett till den lägre kvävetillförseln och avsaknaden av nyproducerat reaktivt kväve som insatsmedel. Det är också viktigt att tillgång till rådgivning och kompetensutveckling finns tillgänglig i hela Sverige och att det finns sakkunskap inom alla geografiska områden, då jordbrukets förutsättningar skiljer sig från plats till plats. Miljöpartiet vill därför genomföra en satsning på kompetensutveckling och rådgivning.

En del i en satsning är att införa en rådgivningscheck som lantbrukare kan använda för rådgivning och/eller konsulttjänster för att ställa om och utveckla sin verksamhet. Miljöpartiet vill därför satsa 30 miljoner kronor på en rådgivningscheck, på anslag 1:8.

Det behövs också riktade åtgärder till unga, för att underlätta ägarskifte och uppstart, men också för att fler ungdomar ska välja ett yrke inom lantbruket. Relevanta myndigheter bör också ges i uppdrag att ta fram ett kompetensutvecklings- och rådgivningspaket riktat till unga och/eller nya lantbrukare.

Miljöpartiet vill genomföra en satsning på kompetensutveckling, rådgivning och utbildning riktad till unga med 30 miljoner kronor under 2026 på anslag 1:12.

## Minska byråkratin för lantbrukare – regelstöd och samlad service

Ett problem som följer med den ökande storleksrationaliseringen är att den byråkratiska bördan är tung för små och mellanstora gårdar medan större enheter har bättre ekonomiska förutsättningar att köpa in administrativa resurser. Miljöpartiet vill främja småskaligt jordbruk och livsmedelsförädling genom minskat regelkrångel och rimliga avgifter. Hinder måste undanröjas för småskaliga livsmedelsföretag inom exempelvis mejeri, chark och slakt, som ständigt stängas mot regler anpassade för storskalig industri. Enligt LRF har lantbrukare i sitt arbete koppling till uppåt 15 myndigheter, där bristfällig samordning mellan myndigheter lätt går ut över servicen och lantbrukarens förutsättningar för att följa regler på rätt sätt. Bonden ska kunna ägna sig åt att vara bonde, inte administratör, jurist eller företagsekonom.

Miljöpartiet vill därför ge relevanta myndigheter i uppgift att samordna administrativt och juridiskt rådgivande service gentemot den enskilde lantbrukaren i en så kallad one-stop shop, för att underlätta den enskilde lantbrukarens kontakt med myndigheter. Vi vill tillföra 5 miljoner kronor på Jordbruksverkets anslag 1:8 för att samordna och inrätta en sådan funktion.

## Ökade satsningar på odling av proteingrödor och frukt och grönsaker

Självförsörjningen av livsmedel behöver öka. Det behövs ökade stöd till grönsaks- och trädgårdsodlingen och ökade stöd till odling av baljväxter. LRF konstaterar att det finns en stor potential för ökad odling av proteingrödor i Sverige. För att möta den ökade efterfrågan på livsmedel av växtbaserat protein kan det behövas ytterligare 8 000 till 12 000 hektar år 2030. Enligt Jordbruksverket finns den arealen tillgänglig. Samtidigt finns det mycket som står i vägen för att bönder ska kunna satsa på produktion av proteingrödor. Exempelvis är avsaknaden av svenska förädlingsanläggningar ett problem. Så länge det inte finns förädlingsanläggningar är det svårt att få upp odlings-

volymerna, och utan att det tillhandahålls stora odlingsvolymmer är det inte lönsamt att investera i inhemska anläggningar.

Miljöpartiet vill därför öka satsningarna på grönsaks- och trädgårdsodling med 30 miljoner kronor per år, inom ramen för anslag 1:12, och med 50 miljoner för proteingrödor inom ramen för anslag 1:12.

## Biologisk mångfald, ökad kolinlagring och stärkta miljöåtgärder

Omställningen i enlighet med EU:s strategi för jordbruket, Farm to Fork, samt strategin för biologisk mångfald och den kommande växtskyddslagen förutsätter ökade satsningar på ekologiskt lantbruk. Finansieringen av olika miljöåtgärder och ökad biologisk mångfald inom jordbruket, samt utveckling och innovation av ekologiska odlingsmetoder, behöver stärkas. Miljöpartiet vill därför öka stödet till olika typer av miljöåtgärder för stärkt biologisk mångfald och kolinlagring.

Vi vill stärka ersättningen för trädjordbruk, i linje med bland annat Miljömålsberedningens förslag, med 30 miljoner kronor på anslag 1:12, och stärka ersättningen för odling av mellangrödor, med 20 miljoner kronor på samma anslag.

Vi vill även öka stödet till miljöförbättrande åtgärder i jordbruket, genom att satsa 15 miljoner kronor utöver regeringens nivå, på anslag 1:19, för att stärka försöks- och utvecklingsverksamheten inom ramen för miljömålen.

## Full kostnadstäckning för naturbetesmarker och ökad rådgivning

Naturbetesmarkerna har en avgörande roll för att nå miljömålen för kulturlandskapet. Hävden av naturbetesmarker behöver stöttas, och för att bibehålla och öka i omfattning behöver stödnivåerna öka till full kostnadstäckning, och rådgivning och hjälp till markägare i fråga om naturbetesmarkerna behöver öka. Även fäbodbruken har en otroligt viktig roll för att bevara den genetiska mångfalden hos lantraser, för bevarad hävd, och för den starka kulturella traditionen.

Miljöpartiet vill satsa totalt 200 miljoner kronor för ökade stödnivåer samt stärkt rådgivning till markägare, inom ramen för anslag 1:12. För att värna ett lantbruk i hela landet vill vi även öka stödnivån i kompensationsstöden, inledningsvis med 20 miljoner kronor för år 2026.

## Ökade satsningar på klimatanpassningsåtgärder inom jordbruket

Miljöpartiet vill öka stödet till jordbruket för förebyggande klimatanpassningsåtgärder. Vi vill höja nivån i investeringsstöden för förebyggande åtgärder, som anläggande av våtmarker, täckdikning och bevattningsdammar, och vi vill säkra att lokala vattenrådgivare finns tillgängliga för att hjälpa lantbrukare genom hela processen med att stärka vattenförsörjningen.

Miljöpartiet vill avsätta 50 miljoner inom ramen för anslag 1:12 för ökade nivåer i investeringsstödet och 50 miljoner på samma anslag för rådgivning om klimatanpassningsåtgärder.



## Innovationsstöd för klimatåtgärder inom jordbruket, innovativ matproduktion och livsmedelsföretag

Klimatpolitiska rådet lyfter fram att det saknas renodlade satsningar på innovation för jordbrukets klimatåtgärder, men att det finns behov av ökade satsningar på forskning och innovation inom jordbruket, i likhet med innovationsstöd i andra sektorer. Även innovativ matproduktion och livsmedelsföretag behöver stimuleras. Miljöpartiet vill därför införa ett särskilt innovationsstöd för klimatåtgärder inom jordbruket, innovativ matproduktion och livsmedelsföretag. Vi vill till att börja med lägga 30 miljoner på ett sådant stöd för 2026, på anslag 99:4, inom utgiftsområde 23.

## Stöd till kommunsektorn för att bibehålla ekomålen

Offentliga upphandlare står för en stor del av konsumtionen av ekologiska och kravmärkta svenska livsmedel, och utgör därför en viktig källa till stabila inkomster för Sveriges ekologiska producenter. Tyvärr ser vi att ett ökande antal kommuner överger sina mål om inköp av ekologiska produkter inom den offentliga upphandlingen, och många är oroad över att behöva göra det framöver, till följd av det höjda kostnadsläget och den ansträngda ekonomin. För att möjliggöra för kommuner och regioner att hålla fast vid sina ekomål och fortsätta att stödja svensk ekologisk produktion bör kommunerna ges möjlighet till ökade ekonomiska resurser. Vi vill avsätta 30 miljoner kronor på anslag 99:5 för detta ändamål, under 2026.

## Ökad satsning mot matsvinn

Matsvinn utgör en betydande källa till utsläpp av växthusgaser, negativ miljöbelastning och slöseri med resurser. Globalt räknar man att 8–10 procent av alla utsläpp kan härledas till matsvinn. Livsmedelsverket ansvarar för arbetet mot matsvinn, men anslaget har legat still på 6 miljoner kronor per år under många år.

Miljöpartiet vill satsa 12 miljoner kronor mer än regeringen på Livsmedelsverkets arbete mot matsvinn, inom ramen för anslag 1:14.

## Satsning på PFAS-rening av dricksvatten och va-investeringar

Det behövs en omfattande satsning för att stärka vattenarbetet i hela landet. Behoven av ökade investeringar och reinvesteringar i va-nätet är mycket omfattande. Det krävs satsningar på avancerad rening som fångar upp miljögifter och läkemedelsrester, och på många håll är problemen med PFAS-föroreningar mycket omfattande. Många kommuner kan inte på egen hand förväntas klara av de investeringar och reinvesteringar i gamla ledningsnät som krävs för att klara utmaningarna, utan statligt stöd kommer att vara nödvändigt. Utmaningarna är särskilt stora i många landsbygdskommuner. Miljöpartiet vill därför genomföra en särskild satsning för olika typer av vattenåtgärder. Vi vill avsätta 350 miljoner kronor per år på anslag 99:6 Modernt va och modern vattenrening, för statlig medfinansiering av investeringar i rent dricksvatten samt investeringar och reinvesteringar i va-nätet.

## Inför ett jordbruksavdrag och en biopremie

Lantbrukets fossilberoende gör näringen sårbar för instabila oljepriser och försvårar klimatomställningen. Sverige har stor potential att producera biodrivmedel inhemskt, men regeringens försämrade villkor för biodrivmedelsproduktion har fördröjt utvecklingen. Genom att slopa nedsättningen av dieselskatten inom jordbruket och istället införa ett jordbrukaravdrag och en biopremie som kompenserar för pris-skillnaden mellan fossila och förnybara bränslen kan omställningen göras lönsam och minska beroendet av importerad fossil energi. Miljöpartiet vill därför satsa 100 miljoner kronor på en biopremie för 2026, på anslag 99:3, utgiftsområde 23.

## Ökade stöd för förebyggande åtgärder mot rovdjursangrepp

För att möjliggöra för fler djurhållare att vidta förebyggande åtgärder mot rovdjursangrepp, som rovdjursavvisande stängsel, vill vi öka stöden för detta med 30 miljoner kronor 2026, på anslag 1:7. Det behövs även en satsning på förebyggande av rovdjurs-skador inom rennäringen, på 10 miljoner kronor, på anslag 1:21. Övriga satsningar på förstärkt viltförvaltning beskrivs i kommittémotionen för utgiftsområde 20.

Miljöpartiet avvisar samtliga av regeringens neddragningar inom utgiftsområde 23 för överföring av medel till Naturvårdsverket, för implementering av det nya referensvärdet för varg.

## En bättre djurvelfärd

Svensk djurhållning av livsmedelsproducerande djur är ofta en kompromiss mellan ekonomiska intressen och djurens behov. Ofta blir priset för djuren alltför högt. Miljöpartiet anser att de djur som vi människor har ansvar för och föder upp ska få leva ett gott liv. Vi har länge drivit frågan om att förbjuda minkfarmer och införa ett omställningsstöd för minkfarmare. Vi vill att burhållning av höns får ett slut och att kycklinguppfödningen går över till mer långsamväxande raser. Bedövning av alla djur före slakt ska vara snabb och smärtlös. Metoder som inte lever upp till detta, till exempel nuvarande elbedövning av slaktkyckling och koldioxidbedövning av grisar och fiskar, ska fasas ut.

## Inför en djurvelfärdsersättning för ökat bete

Miljöpartiet vill öka antalet djur som får gå ute på bete, utöver minimikraven för bete. Därför vill vi också införa en särskild djurvelfärdsersättning för ökat bete, som stöttar lantbrukare som ökar betet utöver lagstiftningens krav, som låter djuren gå på gräsmark, inte enbart utevistelse, och röra sig fritt i sina naturliga gångarter.

Miljöpartiet vill satsa 100 miljoner kronor inom ramen för anslag 1:12 för en djurvelfärdsersättning för ökat bete.

## Hälsorisker med dålig djurhållning – antibiotikaskatt och bättre djurskydd

Dålig djurhållning skapar allvarliga hälsorisker, i första hand för djur men även för människor. Varje år dör hundratusentals människor av sjukdomar orsakade av bakterier som blivit resistenta mot antibiotika. Missbruk av antibiotika, såsom att antibiotika rutinmässigt används i djuruppfödning i många länder, måste stoppas för att minska utvecklingen av antibiotikaresistens.

Miljöpartiet vill införa en skatt på kött där antibiotika överanvänds i djurhållningen. Svenska djurhållare använder överlag lite antibiotika i djurhållningen och kommer därför inte att träffas av skatten, men de missgynnas starkt av konkurrens från importerade produkter från producenter med lägre produktionskostnader, sämre djurhållning och högre antibiotikaanvändning. God djurhållning och låg antibiotikaanvändning bör premieras.

Miljöpartiet vill även satsa 4 miljoner kronor mer än regeringen på anslag 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder.

## Satsning på djurfri forskning

Miljöpartiet anser att Sverige behöver utarbeta en nationell plan för övergång till djurförsöksfri forskning och för att leva upp till EU-direktivets mål om att ersätta djurförsök. Regeringen har dragit bort budgetmedel till kompetenscentret för att ersätta, minska och förfina djurförsök på Jordbruksverket, 3R-centret (reduce, replace, refine). Det är angeläget att centret får förnyad finansiering inom Jordbruksverkets ramanslag 1:8, där vi vill satsa 20 miljoner kronor per år till centret.

*Emma Nohrén (MP)*

*Linus Lakso (MP)*

*Katarina Luhr (MP)*

*Rebecka Le Moine (MP)*

*Amanda Palmstierna (MP)*